

ÅRLIG
REDEGØRELSE
1991-1992

FORSVARSMINISTEREN

FEBRUAR 1993

FORORD

Såvel den internationale udvikling som den forsvars- og sikkerhedspolitiske situation har i årene 1991-92 undergået en markant udvikling. Disse ændringer har i høj grad haft en afsmittende virkning på forswarets opbygning og virke.

Forsvarsforliget 1989-91 med tilhørende tillægsaftaler, og ikke mindst tillægsaftalen af 3. april 1991, der forlængede forliget til også at omfatte 1992, medførte omfattende strukturtilpasninger og rationaliseringer i forsvaret. Hærens garnisonering, tilpasningen af søværnets støttestruktur herunder udflytningen fra Holmen, og strukturtilpasningerne i flyvevåbnet er nogle eksempler herpå.

Det er derfor faldet naturligt at udgive en samlet redegørelse, der dækker perioden fra 1. januar 1991 frem til 31. december 1992 under den tidligere regering, således at linierne op til og baggrunden for aftalen om forswarets ordning 1993-94 af 13. november 1992, er trukket op i en kortfattet og let tilgængelig form.

KØBENHAVN, den 24. februar 1993

HANS HÆKKERUP

ÅRLIG REDEGØRELSE 1991-1992INDHOLDSOVERSIGTDEN FORTSATTE UDMØNTNING AF FORSVARSFORLIGET 1989-91

Tillægsaftalen af 3. april 1991	s. 1
Hærens garnisonering	s. 2
Tilpasning af søværnets støttestruktur	s. 2
Tilpasning af flyvevåbnets struktur	s. 4
Udvalget vedrørende forsvarets udvikling	s. 6
Udviklingen på personelområdet	s. 7
Udviklingen på materielområdet	s. 8

OPFØLGNING AF FORSVARSKOMMISSIONENS ANBEFALINGER

Tilpasning af forsvarets øverste ledelse	s.11
Omlægning af forsvarets bygge- og anlægsvirksomhed	s.12
Tilpasning af hjemmeværnets struktur	s.13
Forsvarets oplysningsvirksomhed	s.15

FORSVARSMRÅDET PÅ GRØNLAND s.15UDVIKLINGEN I NATO

Strategi og forstærkningskoncept	s.16
Styrkestruktur	s.17
Kommandostruktur	s.19
NATO støtte til fredsbevarende operationer	s.20
Samarbejdet i NATO med de	
Central- og Østeuropæiske lande	s.21

VÅBENKONTROLMRÅDET

Traktaten om konventionelle væbnede styrker i Europa	s.22
Wien-dokumentet 1992	s.23

II

Open skies	s.23
Konvention om kemiske våben	s.24
Forum of security cooperation	s.24

FORSVARETS INTERNATIONALE OPGAVER

FN-operationer	s.25
Golfkrigen	s.27
EF's observatørmision i Jugoslavien	s.27
Andre missioner	s.28

FORSVARSFORLIGET 1993-94

Baggrund	s.28
Indhold	s.29

TILLEG: Oversigt over spørgsmål mm. i Folketinget i perioden
1. oktober 1990 - 1. oktober 1992 inden for Forsvars-
ministerens område.

DEN FORTSATTE UDMØNTNING AF FORSVARSFORLIGET 1989-91

1. I 1991, som var tredje år af forsvarsforliget 1989-91 oprindeligt aftalte 3 år, fortsatte gennemførelsen af forligets forskellige elementer. Iværksættelsen og gennemførelsen af de mange projekter, der er omfattet af forliget, har løbende været drøftet mellem partierne bag forsvarsforliget: Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti.

Tillægsaftalen af 3. april 1991

2. I efteråret 1990 stod det klart, at den internationale situation - og dermed forudsætningerne for udviklingen af dansk forsvar, som forsvarskommissionen tidligere havde analyseret - fortsat var under forandring og endnu var for uklar til, at man kunne gennemføre dyberegående strukturændringer af dansk forsvar.

Der indledtes derfor en række politiske drøftelser om forsvarets mulige udvikling efter 1990, herunder også muligheden af at forlænge 89-forliget til også at omfatte 1992 og eventuelt 1993, så der på baggrund af forsvarskommissionens beretning og den ændrede sikkerhedspolitiske situation kunne gennemføres en nøjere analyse af forsvarets fremtidige opbygning.

De politiske drøftelser, som kortvarigt blev afbrudt på grund af folketingsvalget i december 1990, resulterede den 3. april 1991 i endnu en tillægsaftale til forsvarsforliget, som - med enkelte justeringer og tilpasninger - forlængede forliget endnu et år frem til og med udgangen af 1992.

3. Tillægsaftalen af 3. april 1991 betød besparelser på forsvarsbudgettet i 1991 og 1992 på henholdsvis 100 mio. og 300 mio. kr.

Besparelserne blev bl.a. udmøntet ved en nedsættelse af forsvarets beredskab og aktivitetsniveau. En nedsættelse, som var mulig på grund af den forøgede varslingstid som følge af den positive udvikling i den internationale situation.

Hærens garnisonering

4. Det indgår i aftalen om forswarets ordning 1989-1991, at der i perioden 1989 - 1994 sker ændring af hærens garnisonering med henblik på at opnå en mere rationel anvendelse af hærens etablissementer. Ændringerne påregnes at medføre årlige driftsbesparelser på omkring 50 mio. kr. fra 1995.

Den 1. januar 1991 blev Kongens Jyske Fodregiment i Fredericia sammenlagt med Slesvigske Fodregiment i Haderslev, mens Fynske Livregiment i Odense blev sammenlagt med Slesvigske Fodregiment den 1. august 1991. De tre regimenter er således nu sammenlagt under benævnelsen Slesvigske Fodregiment med garnison i Haderslev.

Den 1. januar 1992 blev Sjællandske og Jyske Telegrafregiment sammenlagt under navnet Telegrafregimentet med garnison i Fredericia.

Ombygningen af Bülows kaserne i Fredericia er afsluttet. I fortsættelse heraf er Hærens Signalskole pr. 1. august 1992 flyttet fra Høvelte til Fredericia, mens Forsvarets Forvaltningsskole pr. 1. november 1992 flyttede fra Kastellet til Høvelte.

Ved Sergentskolen på Fyn, der blev oprettet pr. 1. juli 1990, blev der i løbet af august 1991 oprettet yderligere to kurser: Reserveofficerskursus og Videreuddannelses-trin II for mellemledere.

Ved udgangen af 1992 er størstedelen af den aftalte plan for ændring af hærens garnisonering gennemført. Således udestår kun flytningen af Hærens Sergentskole fra Sønderborg til Odense.

Tilpasning af søværnets støttestruktur

5. Forsvarsforliget 1989-91 fastsætter, at søværnets støttestruktur skal tilpasses de operative enheders behov. Herunder skal eskadrer, skibe og Orlogsværftets specialværksteder udflyttes til flådestationer i Korsør og Frederikshavn, og en række eftersyns-, og reparations- og vedlige-

holdelsesopgaver udbydes til civile værfter. Søværnets skolestruktur skal reorganiseres og forenkles, og antallet af skoler reduceres fra 7 til 4.

Det tilstræbes at der opnås en årlig driftsbesparelse på ca. 90-100 mio. kr., når udflytningen er gennemført.

6. Som forudsat i forliget blev der efterfølgende nedsat en styringsgruppe - med bl.a. repræsentanter for personelorganisationerne på hovedorganisationsniveau - som udarbejdede en detaljeret plan for tilpasningens gennemførelse. Planen blev fremlagt til drøftelse mellem forligspartierne i efteråret 1989. Den blev godkendt i januar 1990 ved "Tillæg til aftale af 14. marts 1989 om forsvarrets ordning 1989-1991" dateret 26. januar 1990, som er indgået mellem partierne bag forsvarsforliget.

Udflytningen fra Holmen er efterfølgende iværksat og styres af "Implementeringsstyringsgruppen vedrørende udflytning fra Holmen", der har Chefen for Forsvarsstaben som formand.

Pr. 1. januar 1991 blev antallet af skoler i søværnet reduceret fra 7 til 5 som led i reorganiseringen af skolestrukturen. Orlogsværftet var primo 1991 under gradvis lukning og skibsvedligeholdelsesdelen blev nedlagt den 21. juni 1991. Ultimo juni 1992 godkendte forligspartierne, at arbejdet ved Holmens Motorværksted udbydes i licitation, idet der gives Søværnets Materielkommando lejlighed til at byde på den udbudte opgave. Afgørelse vedrørende fremtidig varetagelse af opgaven forventes truffet medio 1993.

Bygningsmæssigt er bl.a. byggeriet af det våbenmekaniske værksted samt af elektronik- og elektroværkstedet igangsat i Frederikshavn, og værkstederne forventes færdige og ibrugtaget ultimo maj 1994. I Korsør blev købet af bygningerne fra SCANGLAS A/S godkendt af Finansudvalget i juni 1991. Forligspartierne har herudover godkendt, at Søværnets Publikationssektion udflyttes til Korsør, samt at Søværnets Søkortdepotfunktion samles i Frederikshavn.

Farvandsovervågningsenhederne blev den 1. juli 1991 baseret i henholdsvis Korsør (FLYVEFISKEN-klassen) og Frederikshavn (BARSØ-klassen). Fregateskadren og Torpedobåds eskadren flyttede til Korsør henholdsvis 1. maj 1992 og 1. april 1992 og skiftede samtidig navn til henholdsvis 2. og 4. Eskadre. Mineskibseskadren flyttede til Frederikshavn 1. april 1992 og skiftede samtidig navn til 3. Eskadre. Samme dag skiftede Inspektionsskibseskadren, der allerede var hjemhørende i Frederikshavn, navn til 1. Eskadre. Hermed resterer på skibssiden kun udflytningen af Undervandsbådseskadren fra Holmen. Den forventes udflyttet 1. maj 1993 og skifter samtidig navn til 5. Eskadre.

Ved udgangen af 1992 forelå der ikke endelig afgørelse vedrørende den fremtidige anvendelse af de bygninger og arealer på Holmen, som bliver ledige ved forsvarets udflytning.

Tilpasning af flyvevåbnets struktur

7. Med tillægsaftale af 3. april 1991 blev det bestemt at nedsætte en styringsgruppe vedrørende flyvevåbnet. Styringsgruppen afleverede den 31. januar 1992 sin "Plan for tilpasning af flyvevåbnets struktur".

Hovedlinierne i styringsgruppens anbefalinger blev - efter endt høring i amterne - politisk tiltrådt ved Tillægsaftalen af 14. maj 1992 om tilpasning af flyvevåbnets struktur. Det blev herunder aftalt, at flyvevåbnets struktur tilpasses i overensstemmelse med hovedretningslinierne i styringsgruppens plan. Forsvarskommandoen har efterfølgende nedsat en implementeringsstyringsgruppe, som skal tilsikre en planmæssig implementering af tillægsaftalen dvs.:

- at Flyvestation Karup ændrer status til deployeringsflyvestation,
- at der i Karup etableres en civil flyteknisk virksomhed,
- at Hærens Operative Kommando flyttes fra Århus til Karup, samt

- at flyveskolen flyttes fra Avnø til Karup.

Det blev endvidere aftalt, at den første halvdel af den sidste DRAKEN-eskadrille udfases pr. 1. januar 1993, samt at den resterende del af DRAKEN-flyene udfases, når F-16 fly kan overtage fotorekognosceringsopgaver, dog tidligst med udgangen af 1993.

De foreslåede tilpasninger af flyvevåbnets struktur aftaltes gennemført inden den 1. juli 1995.

I fortsættelse af omstruktureringerne blev det aftalt, at der skal iværksættes en nærmere undersøgelse af mulighederne for yderligere at forenkle niveauopdelingen i vedligeholdelsesstrukturen, bortset fra på kampflyområdet og i HAWK-systemet.

Aftalen fastsatte endvidere, at personel, som berøres af strukturtilpasninger, skal omfattes af de samme personelbegunstigende ordninger som ved hidtidige omlægninger i medfør af forsvarsforliget.

Endelig aftaltes det, at Flyvestation Avnø skal søges overdraget til offentlig eller privat virksomhed, samt at der skal nedsættes en initiativgruppe under ledelse af Forsvarsministeriet, såfremt dette ikke viser sig muligt. Det blev i den forbindelse aftalt, at udgifterne hertil i givet fald skal forelægges særskilt for forligspartierne.

I fortsættelse af Tillægsaftalen af 14. maj 1992 har Finansudvalget den 17. juni 1992 givet sin tilslutning til, at forsvaret i samarbejde med de danske firmaer FLS Industries A/S og Per Udsen Co. Aircraft Industry A/S samt det amerikanske firma General Dynamics Corporation deltager i etablering af en civil flyrelateret virksomhed på flyvestation Karup. Virksomheden blev etableret den 17. september 1992 under navnet Danish Aerotech A/S.

For at virksomheden snarest kan nå op på en størrelse, der har gode muligheder som fundament for yderligere ekspansion, er det nødvendigt, at de deltagende parter indledningsvis tilfører virksomheden opgaver. De har alle givet tilsagn herom. Forsvaret lader således i en overgangsperiode på ca. 5

år på samlet forretningsmæssig basis en række opgaver udføre ved selskabet. Der vil efter den indledende periode blive taget stilling til, om opgaverne fortsat på forretningsmæssige vilkår kan forblive i selskabet.

Forligspartierne forudsatte i tillægsaftalen af 14. maj 1992, at ministeriet vil være velvillig over for eventuelt at skulle stille yderligere arealer og bygninger mv. på Flyvestation Karup til rådighed for erhvervsformål. Forhandlinger herom mellem Forsvarsministeriet og Karup Kommune er indledt august 1992.

Udvalget vedrørende forswarets udvikling mv.

8. I medfør af tillægsaftalen af 3. april 1991 blev "Udvalget vedrørende forswarets udvikling mv." nedsat. Udvalget skulle foretage en gennemgribende analyse af de langtsigtede mål for det samlede forsvars udvikling. Udvalget skulle herunder inddrage resultaterne fra "Styringsgruppen vedrørende flyvevåbnet".

Udvalget blev nedsat den 11. april 1991 med Departementschefen som formand og med Afdelingschefen for 1. afdeling, Forsvarschefen, Chefen for Forsvarsstaben og direktøren for Forsvarets Forskningstjeneste som medlemmer. Udvalget fik til opgave at foretage en analyse af forswarets fremtidige struktur og størrelse, herunder omfanget af værnepligten, forswarets fremtidige materielanskaffelser samt forswarets fremtidige beredskab.

Analysen skulle bl.a. omfatte en vurdering af behovet for eventuelle justeringer af forsvarskommissionens forslag til formulering af forswarets formål og opgaver.

Udvalget færdiggjorde sin rapport den 2. marts 1992, og udvalgets forslag og anbefalinger blev offentliggjort den 10. marts.

Det understreges i udvalgets anbefalinger, at udvalget ikke har "set det som sin opgave at udarbejde et egentligt oplæg til et forsvarsforlig for perioden efter 1992, hvor det nuværende forlig udløber.

Udvalget peger derimod på hovedlinier og tendenser, som man fra politisk side kan drøfte og tage stilling til under de kommende forsvarsforligsforhandlinger".

I rapporten anbefaler udvalget bl.a. at nedsætte værnepligtstiden med 1 måned for hovedparten af de værnepligtige, at udskifte forældet materiel i de 3 værn og i hjemmeværnet, at reducere forswarets frædsstyrke, at reducere hærens militære krigsstyrke samt at nedlægge to regimenter i hæren.

Udvalget tilslutter sig herudover anbefalingerne i planen fra "Styringsgruppen vedrørende flyvevåbnet".

Udvalgets rapport indgik i de politiske drøftelser, som ledte til aftalen af 13. november 1992 om forswarets ordning 1993-1994.

Udviklingen på personelområdet

9. Personelområdet har i 1991-1992 været præget af tilpasninger af personelstyrken i forbindelse med aftalte rationaliseringer mv. Således er de selektive og koordinerede ansættelsesstop videreført tilpasset situationen, ligesom de nødvendige foranstaltninger i form af personale- og servicekontorer til at afbøde virkningerne for personalet er videreført og udbygget.

Finansministeriet har fra den centrale omstillingsfond bevilget støtte til flere forsøgsprojekter vedrørende personaleomstilling i forsaret. Projekternes formål har bl.a. været at udvikle rådgivningsekspertise til brug for kommende personaletilpasninger i forsaret.

For at sikre strukturens fortsatte balance er der indenfor Forsvarskommandoens område, sideløbende med den styrkemæssige tilpasning og i overensstemmelse med personel- og uddannelsesstrukturens principper, gennemført en revurdering af den niveaumæssige placering af militære stillinger på leder- og mellemliderniveau.

1. august 1991 blev der indført ny tjenesteomgang for værnepligtige læger, hvorefter læger, der forretter værnepligtstjeneste i forsaret herunder også kvinder på værne-

pligtslignende vilkår, opnår en fortrinsstilling i forbindelse med den almindelige turnusuddannelse for læger. Den nye ordning har medført en ønsket øget tilgang til forsvaret af værnepligtige læger.

Med henblik på at øge de værnepligtiges beskæftigelses- og uddannelsesmuligheder efter endt værnepligtstjeneste er der ved en række af forsvarets tjenestesteder gennemført initiativer i samarbejde med de værnepligtige.

For faste officerer i hjemmeværnet blev der ultimo 1991 iværksat en ny personel- og uddannelsesstruktur parallelt med den, der er gældende inden for Forsvarskommandoens område. I tilslutning hertil har Hjemmeværnskommandoen iværksat rekruttering, og de første kadetter fra hjemmeværnet er blevet optaget på officersgrunduddannelsen i 1992 på Hærens Officersskole.

Den 27. november 1991 blev Forsvarets Medalje indstiftet. Medaljen tildeles militært og civilt personel, der har udført en for forsvaret fortjenstfuld indsats uden for Kongeriget Danmarks grænser. Forsvarschefen uddelte for første gang medaljen den 30. november 1992 til godt 500 personer for bl.a. indsatsen under Golfkrigen.

Udviklingen på materielområdet

10. Udviklingen på materielområdet har været præget af tilgang af nyt materiel begrundet i tidligere bevillinger, Forsvarsforliget 1989-1991 med tilhørende tillægsaftaler, udfasning af erstattet materiel samt forberedelser til reduktioner i medfør af CFE-aftalen om våbenbegrænsning.

11. I 1991 blev der truffet beslutning om at anskaffe missilsystemet STINGER fra firmaet General Dynamics, USA, samt et kontrol- og varslingsystem fra det danske firma Terma Elektronik A/S som nyt nærluftforsvarssystem til hæren.

Moderniseringen af 230 Leopard-kampvogne, der indgår som en del af hærens kampvognsprojekt, blev påbegyndt i 1989, og er forløbet efter planen. Moderniseringen af 70 CENTURION-

kampvogne blev annulleret i medfør af den nye aftale af 13. november 1992.

Hærens Flyvetjeneste modtog i løbet af 1991 de sidste 6 af i alt 12 FENNEC panserværnshelikoptere.

Der blev i 1992 indgået kontrakt om levering af et datamatbaseret skyde- og ildledningssystem til hærens feltartilleri. I perioden er der tillige indgået kontrakter om levering af yderligere natobservationsudstyr til hæren samt af ca. 40.000 fragmentationsveste. Den danske FN-styrke i det tidligere Jugoslavien er bl.a. udstyret med sådanne veste. FN-styrken er herudover blevet tilført yderligere beskyttelsesudstyr i form af nye hjelme og beskyttelsesbriller, og et arbejde med ekstrabeskyttelse af i første omgang FN-styrkens pansrede mandskabsvogne er iværksat med udgangen af 1992.

12. I søværnet er gennemførelsen af STANDARD FLEX 300-projektet fortsat. Ved udgangen af 1992 var 6 enheder af 1. series i alt 7 enheder indsat i operativ tjeneste. Der blev i 1990 givet bevilling til bygning af 2. serie på 6 enheder med reduceret skibs- og elektronikudrustning, og i 1992 blev der givet tilslutning til færdigudrustning af 4 af disse og anskaffelse af diverse moduler, herunder et søopmålingsmodul til civil brug.

I 1991-1992 har søværnet modtaget de sidste 3 af i alt 4 nye inspektionsskibe til afløsning af de nu udfasede inspektionsskibe af HVIDBJØRNEN-klassen. Inspektionsskibet THE-TIS har i 1991-1992 på indtægtsdækket basis gennemført seismiske målinger i farvandene vest og nordøst for Grønland for NUNAOIL A/S.

Inspektionskutterne MAAGEN OG MALLEMUKKEN samt bevogtningsfartøjerne af DAPHNE-klassen er blevet udfaset.

Levetidsforlængelse af undervandsbådene af NARHVALEN-klassen blev iværksat i 1991, og der er indledt anskaffelse af 2 mobile, landbaserede sømålsmissilbatterier.

Den afsluttende anskaffelse af søminer af typen SGM 80 blev kontraheret i 1991, medens anskaffelsen af let luft-

værnsmissilssystem STINGER til minelæggere af FALSTER-klassen og torpedobåde af WILLEMOES-klassen blev iværksat i 1992. Anskaffelse af signal- og telemateriel til korvetterne af NIELS JUEL-klassen blev iværksat i 1992. Anskaffelsen omfatter et informationssystem, der svarer til informationssystemerne i STANDARD FLEX og THETIS-klassen suppleret med NATOs standard datatransmissionssystem LINK 11. Systemet, der indledningsvist blev installeret på korvetten OLFERT FISCHER i forbindelse med dennes deltagelse i FNs flådeembargo i Den persiske Golf, er af afgørende værdi for samvirket med andre fartøjer.

13. I flyvevåbnet er der i henhold til tillægsaftalerne af 3. april 1991 og 14. maj 1992 indledt en udfasning af DRAKEN flyene. I overensstemmelse med Forsvarskommissionens anbefaling overgår flyvevåbnet herefter til udelukkende at operere med kampfly af typen F-16.

For at holde disse fly teknisk og operativt i drift i deres resterende levetid frem til omkring år 2010, vil det være nødvendigt at gennemføre en opdatering. Der er mellem de oprindelige F-16 lande - Belgien, Danmark, Holland, Norge og USA - opnået enighed om et fælles opdateringsprogram. Projektet, der benævnes F-16 Mid Life Update, har til formål at opdatere flyets egenskaber og muligheder for effektiv deltagelse i løsning af opgaver i områdeluftforsvaret. Endvidere simplificeres såvel betjening som vedligeholdelse af flyet.

Ved tillægsaftalen af 3. april 1991 blev det besluttet at iværksætte dansk deltagelse i programmets udviklingsfase.

I følge aftalen om forsvarets ordning 1989-1991 skal der til flyvevåbnets F-16 fly anskaffes tidssvarende luftforsvarsmissiler. Anskaffelsen var planlagt kontraheret i 1990, men blev udsat i forbindelse med beslutningen om deltagelse i F-16 opdateringsprogrammet.

14. Anskaffelsen af 6 nye kuttere til hjemmeførnet til afløsning af de ældste af Marinehjemmeførnets fartøjer blev

tiltrådt i marts 1991. De to første er leveret med udgangen af 1992; de næste forventes leveret i 1993-1994.

Der blev i august 1992 givet tilslutning til anskaffelse af natsigteudstyr til hjemmeværnets 84 mm dysekanon M/65.

15. I medfør af CPE-traktaten, som trådte i kraft pr. 17. juli 1992, er Danmark forpligtet til at reducere sin kampvognsstyrke med 146 kampvogne. Reduktionen, som bl.a. gennemføres ved destruktion, vil blive gennemført med 37 kampvogne inden midten af 1993, yderligere 51 kampvogne inden efteråret 1994 og de sidste 58 kampvogne inden midten af 1995.

OPFØLGNING AF FORSVARSKOMMISSIONENS ANBEFALINGER

Tilpasning af forswarets øverste ledelse

16. I fortsættelse af forsvarskommissionens anbefalinger blev Styringsgruppen vedrørende tilpasning af forswarets øverste militære ledelse nedsat i februar 1990. Styringsgruppen afgav sin beretning den 29. juni 1990. Det blev bl.a. anbefalet heri, at Vestre Landsdelskommando nedlægges, at Østre Landsdelskommando reduceres og ændres til en operativ stab svarende til Jyske Division, og at Hærens Operative Kommando oprettes som en ny fælles kommando for hærens enheder. Styringsgruppen foreslog, at Kommandoen foreløbigt og i mindst 2 år blev etableret i Århus, idet dens endelige placering foresloges fastlagt inden for rammerne af et nyt forsvarsforlig og set i sammenhæng med spørgsmålet om flyvevåbnets fremtidige struktur og størrelse.

Den samlede omstrukturering af forswarets øverste militære ledelse er den 28. august 1990 iværksat med virkning fra 1. januar 1991.

"Styringsgruppen vedrørende flyvevåbnet", der som tidligere nævnt blev nedsat i medfør af Tillægsaftalen af 3. april 1991, skulle bl.a. fremsætte forslag til den fremtidige placering af Hærens Operative Kommando.

Styringsgruppen foreslog i sin "Plan for tilpasning af flyvevåbnets struktur" af 31. januar 1992, at Hærens Operative Kommando blev indplaceret på Flyvestation Karup. Et forslag som Udvalget vedrørende forswarets udvikling efterfølgende tiltrådte i sin "Rapport om forswarets fremtidige struktur og størrelse" af 2. marts 1992. Denne beslutning er senere tiltrådt politisk ved Tillægsaftale af 14. maj 1992 om tilpasning af flyvevåbnets struktur. Hærens Operative Kommando planlægges herefter flyttet fra Århus til Flyvestation Karup pr. 1. august 1993.

Omlægning af forswarets bygge- og anlægsvirksomhed

17. Styringsgruppen vedrørende omlægning af forswarets bygge- og anlægsvirksomhed, der ligeledes blev nedsat i forbindelse af Forsvarskommissionens anbefalinger, afgav sin beretning med udgangen af august 1990.

På baggrund af Styringsgruppens beretning blev omlægningen af bygge- og anlægsvirksomheden iværksat den 1. januar 1991.

Ved omlægningen overførtes ansvaret for vedligeholdelse af forswarets bygninger, arealer og tekniske anlæg m.v. fra Forswarets Bygningstjeneste til Forsvarskommandoen. Flyvematerielkommandoen overtog herunder ansvaret for administrationen af den danske del af NATO's brændstofforsyningsanlæg. Det personale, der hidtil havde været beskæftiget med disse opgaver i Forswarets Bygningstjeneste, blev samtidig overført til Forsvarskommandoen. Forsvarskommandoen har i samme forbindelse delegeret væsentlige dele af vedligeholdelsen, således at det i princippet er chefen for det enkelte tjenestested, som har ansvaret for at vedligeholde bygninger mv. Implementeringen inden for såvel Forsvarskommandoens som Forswarets Bygningstjenestes område er afsluttet.

En tilsvarende ordning omkring hjemmeværnets bygge- og anlægsvirksomhed blev implementeret den 1. januar 1992 som anbefalet af Styringsgruppen vedrørende undersøgelse af hjemmeværnet.

Tilpasning af hjemmeværnets struktur

18. Styringsgruppen vedrørende undersøgelse af hjemmeværnet afleverede den 30. september 1991 sin rapport til Forsvarsministeren.

Partierne bag forsvarsforliget tiltrådte den 28. november 1991, at hjemmeværnet snarest struktureres og tilpasses i overensstemmelse med styringsgruppens rapport. Det blev dog særligt for hjemmeværnets konsulenttjeneste besluttet at følge det forslag, som blev anbefalet af et flertal i Projektgruppe 4, Konsulenttjenesten, og som blev støttet af et mindretal i styringsgruppen.

Der er i fortsættelse heraf i 1992 gennemført og planlagt følgende tilpasninger i hjemmeværnets struktur:

- a. Hjemmeværnsregionerne V og VIII pr. 1. april 1992 sammenlagt til en ny Hjemmeværnsregion V, hvorved hjemmeværnets geografiske inddeling er bragt i overensstemmelse med inddelingen af de øvrige dele af totalforsvaret.
- b. Marinehjemmeværnsdistrikterne 2 og 3 er pr. 1. april 1992 sammenlagt til et nyt Marinehjemmeværnsdistrikt 2.
- c. Der er pr. 1. maj 1992 etableret et landsdækkende koordinationselement for Virksomhedshjemmeværn.
- d. Hjemmeværnscentre er oprettet pr. 1. oktober 1992. Samplacering af myndigheder gennemføres i takt med, at de bygnings- og ressourcemæssige muligheder herfor er til stede.
- e. Som en videreførelse af Hjemmeværnskommandoens seks-årsplan etableres områdedepoter til betjening af alt hjemmeværnspersonel indenfor respektive geografiske

områder i takt med, at de bygnings- og ressourcemæssige muligheder tilvejebringes.

- f. Der er etableret en rådsorganisation med repræsentanter fra alle grene af hjemmeværnet. Formålet hermed er at fremme forståelse og accept af hjemmeværnets opgaver og virke.
- g. Hjemmeværnskommandoens og Hjemmeværnsskolens organisation og bemanding er blevet behandlet i en projektgruppe, hvis arbejde er færdiggjort ultimo 1992.
- h. Der er sket en styrkelse af lederuddannelsen for frivilligt personel, indledningsvis med indførelse af yderligere ledelseskurser på Hjemmeværnsskolen.
- i. En integreret befalingsmandsuddannelse for frivilligt personel er under udvikling.
- j. En ny personelstruktur (P-83) for hjemmeværnets faste personel indføres fra 1. januar 1993.
- k. Hjemmeværnets Personeladministrative System blev som driftsprøve iværksat ved hjemmeværnets myndigheder primo 1992 og forventes fuldt implementeret primo 1993.

For konsulenttjenestens vedkommende vedtog forligspartierne den 7. maj 1992 en todelt implementering af Styringsgruppens anbefalinger, idet implementeringen af de anbefalinger, der kan karakteriseres som værende af mere principiel karakter eller af vidererækkende betydning, skulle afvente udnævnelsen af en ny Kommitteret for Hjemmeværnet, hvilket skete pr. 1 jan 1993.

Implementeringen af styringsgruppens anbefalinger følges af en kontaktgruppe, der er nedsat under Forsvarsministeriet. I kontaktgruppen indgår bl.a. repræsentanter for hjemmeværnets frivillige personel.

Forsvarets oplysningsvirksomhed

19. I sin vurdering af forsvarets oplysnings- og informationsvirksomhed fandt Forsvarskommissionen, at denne virksomhed burde ses i en bredere politisk sammenhæng. Kommissionen afstod derfor i sin beretning fra at stille forslag om ændring af forsvarets informationsstruktur.

I tillægsaftalen af 3. april 1991 blev det besluttet at bevare Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste direkte under Forsvarsministeriet. Det blev senere bestemt, at socialsektoren indtil videre skulle forblive i Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste.

I efteråret 1991 blev der under ledelse af Forsvarsministeriet gennemført en drøftelse mellem Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste og forsvarets øvrige informationsmyndigheder. Man fandt, at der ikke på dette tidspunkt var behov for væsentlige ændringer i forsvarets informationsvirksomhed.

FORSVARSSOMRÅDET PÅ GRØNLAND

20. Med henblik på vedligeholdelse og forsyning af DYE-radarstationerne i Grønland har US Air Force i mange år drevet lufthavnene i Kulusuk og Søndre Strømfjord. Efter nedlæggelsen af radarstationerne i løbet af 1990-1991 var der ikke længere behov for at drive lufthavnene som amerikanske baseområder. Efter forhandlinger mellem danske, grønlandske og amerikanske myndigheder overgik lufthavnene i Kulusuk og Søndre Strømfjord herefter henholdsvis den 1. oktober 1991 og den 1. oktober 1992 til Grønlands Hjemmestyre. Søndre Strømfjord ophørte fra samme dato med at have status som dansk-amerikansk forsvarsområde.

UDVIKLINGEN I NATO

Strategi og forstærkningskoncept

21. NATO iværksatte på topmødet i London i juli 1990 udarbejdelsen af et nyt strategisk koncept, som tog udgangspunkt i den fundamentalt ændrede sikkerhedspolitiske situation i Europa. Konceptet, der udgør den mest gennemgribende revision af strategien i Alliancens historie, blev som noget nyt offentliggjort efter vedtagelsen på NATO-topmødet i Rom 7. - 8. november 1991.

Alliancens ny strategi bryder med trusselsopfattelsen fra den kolde krigs tid. Et massivt og omfattende angreb på NATO betragtes således ikke længere som realistisk. Man kan imidlertid ikke se bort fra den usikkerhed og ustabilitet, der kendetegner situationen i Central- og Østeuropa, Sovjetunionen og områder uden for Europa.

Strategiens sikkerhedsbegreb er nyt og mere omfattende end tidligere. Det anerkendes heri, at konflikter ikke kan forebygges alene med militære midler, men at sikkerheden også har politiske, økonomiske, sociale og økologiske aspekter.

De militære styrkers rolle omdefineres fra rene krigsopgaver til også at omfatte virksomhed i freds- og krisetid. Ikke mindst krisestyring spiller en central rolle i den ny strategi, ligesom bevarelse af freden er et strategisk mål.

Det integrerede forsvar vil fortsat være en hovedopgave for NATO. Det vil i en forudsigelig fremtid blive varetaget ved opretholdelse af såvel konventionelle som nukleare styrker, men på et noget lavere niveau end hidtil. Nøgleordene vil i fremtiden blive fleksibilitet, mobilitet og multinationalitet.

Efter vedtagelsen af NATO's nye strategiske koncept godkendte forsvarsministrene i december 1991 en række opfølgende direktiver for konceptets gennemførelse med særlig vægt på en revurdering af det konceptuelle grundlag for styrkernes anvendelse samt udformningen af en ny styrkestruktur. Samtidig medførte ændringerne i Central- og Østeuropa et behov for

nytænkning bl.a. på forstærkningsområdet. Dette førte til, at ministrene ligeledes i december 1991 vedtog et nyt forstærkningskoncept.

Forstærkningskonceptet tager udgangspunkt i, at det ikke længere er muligt at forudse en bestemt veldefineret trussel mod Alliancen, hvorfor det i princippet ikke kan forudses, hvor behovet for styrkeindsættelse bliver aktuelt, og hvilke styrker der kan komme på tale.

Vægten lægges på lokal styrkeopbygning og forstærkning med styrker, der frigøres og flyttes fra områder, der ikke direkte er berørt af en skærpet situation. Derved opnås en større grad af fleksibilitet - både politisk og militært - idet styrkeopbygningen kan begrænses til områder, hvor der er behov for enten kriseafværgelse, krisestyring eller imødegåelse af mere konkrete trusler, der er under udvikling.

Det ændrede trusselsbillede medfører endvidere, at det ikke på forhånd er givet, at en krisesituation i Alliancen vil medføre behov for, at Danmark modtager forstærkninger. Omvendt kan det i forbindelse med en krisesituation et andet sted i Alliancen blive nødvendigt, at Danmark bidrager med forstærkninger. Forstærkning vil derfor fremover ikke blot være et spørgsmål om at modtage forstærkninger, men også om eventuelt at bidrage, hvilket for en række af NATOs medlemslande er en væsentlig ændring i forhold til tidligere.

Styrkestruktur

22. I december 1991 godkendte NATOs forsvarsministre formelt en ny styrkestruktur for Alliancen. Den ny struktur tog udgangspunkt i de ændrede krav til den militære planlægning, som opløsningen af Warszawapagten og Sovjetunionen medførte, bl.a. en ændret risikovurdering og den generelle uddynding af de militære styrker efter gennemførelse af CFE-traktaten om konventionel nedrustning.

Principperne for styrkestrukturen er afpasset efter den strategiske ramme. Strukturen understøtter specielt den store vægt på konfliktafværgelse og krisestyring, ligesom den

opretholder evnen til fortsat at kunne leve op til kravene for det integrerede forsvar. Strukturen, der omfatter alle værn, er opdelt i tre kategorier.

Den første kategori er Hovedforsvarsstyrkerne. Disse skal udgøre langt hovedparten af styrkerne i det integrerede militære samarbejde. Det er forudsat, at der vil indgå både enheder med højt indsatsberedskab og enheder med mobileringsstatus.

Den anden kategori er Reaktionsstyrkerne, som opdeles i to typer; de Umiddelbare Reaktionsstyrker og de Hurtige Reaktionsstyrker.

De Umiddelbare Reaktionsstyrker skal overtage den rolle, som ACE Mobile Force i øjeblikket varetager. Omfanget af styrker i de Umiddelbare Reaktionsstyrker forudses dog at blive større, så mulighederne for at synliggøre Alliancesolidariteten gennem planlægnings- og øvelsesaktiviteter øges, og så der sikres muligheder for optimal politisk signalgivning i krisestyringsøjemed.

De Hurtige Reaktionsstyrker består af styrker, der vil kunne gennemføre mere omfattende opgaver, herunder egentlige kampopgaver. Kernen i den landmilitære del vil blive et britisk ledet korps, med indsættelsesoptioner, der omfatter op til fire divisioners værdi (op til 70.000 mand), der vil kunne sammensættes efter situationen. Fra de øvrige værn vil der ligeledes kunne sammensættes styrker afhængigt af situationen.

Opbygningsstyrkerne er den tredje kategori, som først og fremmest omfatter de hidtidige nordamerikanske forstærkningsenheder og europæiske styrker, der står uden for det integrerede militære samarbejde, i praksis franske og spanske styrker.

I 1992 blev implementeringen af den nye styrkestruktur iværksat med henblik på, at den samlede struktur er på plads ved udgangen af 1995. Alle nationer har derfor iværksat tiltag, der skal tilpasse de militære styrkers struktur.

Det er hensigten, at Danmark skal bidrage til såvel Hovedforsvarsstyrkerne som Reaktionsstyrkerne med militære enheder fra alle tre værn. Langt hovedparten af styrkerne vil indgå i Hovedforsvarsstyrkerne, hvorved Danmark fastholder sine internationale forpligtelser og det nære samarbejde med Tyskland bl.a. gennem Enhedskommandoen i Karup og det fælles dansk-tyske korps (LANDJUT) i Rendsborg.

Kommandostruktur

23. NATOs oprindelige militære kommandostruktur var opbygget med udgangspunkt i et trusselsbillede præget af den kolde krig og risikoen for en Øst/Vest konfrontation på det europæiske kontinent. Den omfattede tre overordnede militære myndigheder:

Europakommandoen,
Atlantkommandoen, og
Kanalkommandoen.

Som en konsekvens af ændringerne i det europæiske sikkerhedsbillede opstod der et naturligt ønske om at tilpasse strukturen til den internationale udvikling samt finde besparelser på de af nationerne fællesfinansierede budgetter. Efter intense forhandlinger - og på baggrund af anbefalinger indeholdt i en rapport fra en særlig nedsat arbejdsgruppe - vedtog NATOs forsvarsministre på deres møde i maj måned 1992 en ny kommandostruktur:

- Kanalkommandoen sammenlægges med Europakommandoen.
- NATOs Nordregion (bestående af Danmark og Slesvig-Holsten samt Norge med hovedkvarter i Kolsås, Norge) nedlægges. Der oprettes i stedet en ny Nordvestregion med hovedkvarter i Storbritannien, bestående af Storbritannien og Norge samt flådestyrker fra en række lande omkring Nordsøen herunder også danske.

- Danmark og Slesvig-Holsten indgår i Centralregionen (med Belgien, Holland, Luxembourg og Tyskland) med hovedkvarter i Brunssum, Holland.
- Den dansk-tyske Enhedskommando med hovedkvarter i Karup, bibeholdes, men overføres til Centralregionen.
- De danske flådestyrker vil referere til Nordvestregionen, mens hær- og flystyrker refererer til Centralregionen. Enhedskommandoen bevarer ansvaret for alle operationer i sit ansvarsområde og vil fortsat have kommando over alle danske hær-, fly- og flådestyrker efter beslutning om kommando-overdragelse til NATO.

Gennemførelsen af den nye kommandostruktur sker etapevist. Det er således planen, at Enhedskommandoen overføres til Centralregionen med udgangen af 1993, mens Nordvestregionen overtager kommandoen, når et planlagt hovedkvartersbyggeri er tilendebragt.

NATO støtte til fredsbevarende operationer

24. NATO-udenrigsministrene traf i Oslo den 4. juni 1992 principbeslutning om at ville støtte Konferencen for sikkerhed og samarbejde i Europa (CSCE) med fredsbevarende operationer. Man fandt, at de europæiske og transatlantiske institutioner CSCE, NATO, EF og den Vesteuropæiske Union (WEU) burde støtte hinanden for at fremme stabiliteten og sikkerheden i Europa. Dette blev bekræftet i slutdokumentet fra CSCE-topmødet i Helsingfors den følgende måned. Her besluttede såvel NATO som WEU at udsende flådestyrker til støtte for FN-overvågningsmissionen i Adriaterhavet i forbindelse med konflikten i det tidligere Jugoslavien. Fra dansk side deltog korvetten NIELS JUEL i en periode.

Udviklingen i det tidligere Jugoslavien, som bevirkede en udvidelse af FNs fredsbevarende operationer med dansk deltagelse, spillede en afgørende rolle for NATOs militære myn-

digheders arbejde omkring fredsbevarende operationer. På anmodning fra FN udarbejdedes således planer for, hvorledes NATO som organisation kunne deltage i sådanne operationer, navnlig med henblik på gennemførelse af humanitære nødhjælpsoperationer.

På udenrigs- og forsvarsministermøderne i december 1992 var de fredsbevarende operationer i det tidligere Jugoslavien et af hovedemnerne. Der blev opnået enighed om, at principielle beslutninger om indsættelse af NATO-styrker i fredsbevarende operationer skal træffes af alle 16 NATO-lande i enighed. Der var endvidere enighed om, at Alliancen skulle være rede til at yde støtte til yderligere operationer i forbindelse med konflikten i det tidligere Jugoslavien, hvis FNs generalsekretær efter beslutning i FNs Sikkerhedsråd skulle anmode herom.

Samarbejdet i NATO med de central- og østeuropæiske lande

25. Det Nordatlantiske Samarbejdsråd (North Atlantic Cooperation Council, NACC) blev oprettet i december 1991 som et forum for drøftelser af sikkerhedsspørgsmål mellem udenrigsministrene fra NATO-landene og de tidligere Warszawapagtlande plus de baltiske lande, - under ét benævnt samarbejdslandene. I begyndelsen af 1992 etablerede NATO (minus Frankrig) i rammen af NACC et samarbejdsforum på forsvarsministerplan benævnt Group on Defence Matters (GDM). Det første forsvarsministermøde med samarbejdslandene blev afholdt 1. april 1992.

GDM har i løbet af 1992 bidraget til samarbejdsprocessen ved at arrangere udvekslingsbesøg og enkelte seminarer og workshops. De første konkrete samarbejdsaktiviteter i GDM-regi var et seminar om forsvar i demokratiske samfund, som blev afholdt i begyndelsen af juli 1992, samt gennemførelse af en "fact-finding mission" med dansk deltagelse til Letland i midten af juli 1992.

NATOs samarbejdsaktiviteter i samarbejdslandene har afdækket en række områder, hvor indsatsen bedst kan gennemføres på bilateral basis. Fra dansk side har man koncentreret indsatsen omkring Østersø-området, herunder særligt de baltiske lande. De områder

som forsvaret i særlig grad kan bidrage til, er rådgivning om FN-uddannelse og om forsvarets rolle i et demokratisk samfund. I 1991 og 1992 har indsatsen fortrinsvis udmøntet sig i besøg og ophold ved institutioner under forsvaret af delegationer fra de baltiske lande, men også et projekt vedrørende søopmåling ved Letland er gennemført i løbet af 1992.

VÅBENKONTROLOMRÅDET

Traktaten om konventionelle væbnede styrker i Europa (CFE)

26. Det blev på CSCE-topmødet 9. - 10. juli 1992 besluttet, at alle lande, der er omfattet af CFE-aftalen, i praksis skulle optræde, som om CFE-traktaten var trådt i kraft 17. juli 1992, til trods for at Hviderusland endnu ikke havde ratificeret traktaten. Aftalen trådte formelt i kraft 9. november 1992, efter at Hviderusland havde ratificeret, og alle staterne i det tidligere Sovjetunionen (SNG-landene) havde afleveret deres ratifikationsinstrumenter.

Traktaten giver landene mulighed for at gennemføre et nærmere specificeret antal inspektioner i de andre lande for at kontrollere, at traktaten overholdes. Danmark gennemførte således 7 inspektioner i traktatens første 120 dage og modtog selv 3 (alle russiske).

Den endelige tekst til "Slutakt for Forhandlingerne om Personelstyrker", den såkaldte CFE 1.a. aftale, forelå et par dage før CSCE topmødet i juli 1992. Det blev her tilkendegivet, at aftalen ville blive sat i værk samtidig med CFE-traktatens foreløbige ikrafttræden 17. juli 1992. Der er alene tale om et politisk bindende dokument (ingen ratifikation), og hovedindholdet er, at landene forpligter sig til ikke at lade deres landbaserede fuldtids militære personel overstige et bestemt antal, når CFE-materiel reduktionerne er gennemført. Aftalen vedrører i princip ikke søværnets personel.

For Danmarks vedkommende er loftet 39000 mand; i dette er indregnet hærens supplementsstyrke på 11000 mand og et spillerum på 4000 mand til variationer i indkaldelsen af værnepligtige.

Aftalen indeholder også et ganske vidtgående krav om udveksling af informationer om styrketal mv.

Wien-dokumentet 1992

27. CSCE forhandlingerne, der startede i 1972, førte frem til vedtagelsen af det såkaldte Helsinki-dokument, som blev vedtaget i 1975. Dokumentet indeholder en række sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger herunder regler for notifikation af øvelser mv.. CSCE forhandlingerne er blevet ført videre, og Helsinki-dokumentet blev i 1986 fulgt op af det såkaldte Stockholm-dokument, som i 1990 blev afløst af Wien-dokumentet. Wien-dokumentet 1992 er en yderligere raffineret version af det hidtidige dokument fra 1990, der trådte i kraft den 1. januar 1991.

I forhold til det oprindelige Wien-dokument er afsnittet i Wien-dokumentet 1992 om den årlige informationsudveksling især blevet udbygget med krav om specificerede data (og fotografier) vedrørende større våben- og materielsystemer samt information om personelforøgelse for aktive enheder og om midlertidig aktivering af ikke-aktive enheder.

I afsnittet om henholdsvis notifikation og observation af militære aktiviteter er tærsklerne for antal tropper og kampvogne nedsat til henholdsvis 9000 mand og 250 kampvogne (mod tidligere 13000 mand og 300 kampvogne) og 13000 mand og 300 kampvogne (mod tidligere 17000 mand). Endvidere er reglerne i afsnittet om begrænsende foranstaltninger blevet skærpet, og der er sket visse justeringer angående inspektioner og evalueringsbesøg.

Som følge af SNG-landenes optagelse i CSCE-kredsen på CSCE-udenrigsministermødet i Prag i januar 1992 indeholder Wien-dokumentet et annex, der udstrækker det geografiske anvendelsesområde for sikkerheds- og tillidsskabende foranstaltninger til de nye staters territorier, for så vidt de ikke allerede er omfattet; den russiske del af Sibirien er dog ikke inkluderet.

Open Skies

28. Folketinget vedtog 10. december 1992, at Danmark skulle ratificere Traktaten om Observationsflyvninger (Open Skies). Den var

som et første skridt i ratifikationsprocessen blevet undertegnet i marts 1992 på CSCE-opfølgningsmødet i Helsingfors af NATO-landene, de 5 centraleuropæiske stater samt Rusland, Hviderusland, Ukraine og Georgien; senere har også Kirgisien underskrevet. Open Skies giver landene adgang til gensidigt at foretage observationsflyvninger over hinandens territorier med ubevæbnede fly udstyret med kameraer, infrarøde sensorer og radar.

Foreløbig har alene Canada, Tjekkoslaviet og Danmark ratificeret traktaten. Formelt træder traktaten i kraft 60 dage efter, at 20 lande har ratificeret den, forventeligt i sidste halvdel af 1993.

I følge traktaten er Danmark pligtig til at acceptere op til 6 observationsflyvninger pr. år. I en overgangsperiode er tallet nedsat til 4. Danmark har adgang til at udføre et tilsvarende antal observationsflyvninger.

Konvention om kemiske våben

29. Det lykkedes i efteråret FNs nedrustningskonference i Geneve at fuldføre 20 års bestræbelser på at tilvejebringe en international aftale om kemiske våben. Aftalen sigter på helt at afskaffe disse våben i modsætning til Geneveprotokollen fra 1925, som alene forbyder anvendelse af sådanne våben. Konventionen foreskriver oprettelsen af en særlig organisation, der skal forestå kontrollen med destruktoren af selve våbnene og med produktionsfaciliteterne. Samtlige våben skal destrueres inden for 10 år efter konventionens ikrafttræden. Den forventes åbnet for undertegnelse i 1993.

Forum of Security Cooperation (FSC)

30. På CSCE-topmødet i juli 1992 vedtog stats- og regeringscheferne en erklæring, "The challenge of change", som også indeholder mandatet for de igangværende våbenkontrolforhandlinger med deltagelse af 52 stater, "CSCE Forum for Security Co-operation". Forhandlingerne blev indledt 22. september 1992. Hermed er de bestræbelser, som hidtil har været gjort i CFE-regi overført til CSCE: både egentlig våbenkontrol og forskellige former for tillidsska-

belse hører nu hjemme i dette nye forum, som må formodes at blive en hovedhjørnesten i fremtidens sikkerhedsarkitektur.

Af mandatet fremgår, at forhandlingerne ikke bare skal omfatte våbenkontrol, men også regelmæssige konsultationer om fælles sikkerhedsspørgsmål og bestræbelser på at mindske risikoen for konflikt.

FORSVARETS INTERNATIONALE OPGAVER

FN-operationer

31. I løbet af 1991-92 deltog Danmark i FNs fredsbevarende operationer således:

- UNFICYP (United Nations Forces in Cyprus). Danmarks bidrag til denne styrke på Cypern, der blev oprettet i 1964, har de seneste år omfattet en styrke på ca. 350 mand. Den 15. december 1992 ophørte den operative opgave for den danske bataljon, idet man fra dansk side har valgt at trække bataljonen hjem bl.a. i lyset af de mange andre opgaver for FN, der kræver dansk bidrag. Når tilbagetrækningen er tilendebragt vil der tilbage på øen være 5 danske officerer og sergenter, som indgår i hovedkvarterets stab.
- UNTSO (United Nations Truce Supervision Organization). Organisationen blev oprettet på grundlag af våbenhvileaftalen i 1949 mellem Israel og de arabiske nabostater. Der indgår ca. 11 danske FN-observatører i UNTSO ud af i alt ca. 270 observatører fra en lang række lande.
- UNMOGIP (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan) Styrken, der er på ca. 38 observatører, blev oprettet i 1948 til overvågning af den pakistansk-indiske våbenstilstandslinie i Kashmir. Danmark deltager med ca. 6 observatører.
- OSGAP (Office Secretary General in Afghanistan and Pakistan). Missionen blev etableret i marts 1990 og har ca. 10 militærrådgivere, heraf én fra Danmark. Missionen har til opgave at støtte og rådgive lokalt i forsøget på at

skabe betingelser for en politisk og militær løsning af konflikten i Afghanistan efter våbenhvilen af 29. august 1992.

- UNIKOM (United Nations Iraq-Kuwait Observer Mission). Den ca. 410 mand store styrke har til opgave at overvåge den demilitariserede zone, som er etableret på begge sider af grænsen mellem Kuwait og Irak. Danmark deltager med ca. 6 observatører og en logistisk enhed på ca. 45 personer.
- UNGCI (United Nations Guard Contingent in Iraq). FN iværksatte efter Golf-krigen en plan for at tilgodese de humanitære behov i Golf-området. Som led i denne plan blev der i Irak etableret et særligt FN-vagtkorps, hvis formelle opgave er at beskytte FNs personale, materiel og operationer. Reelt går sigtet videre, idet indsættelsen af korpset har baggrund i et ønske om at betrygge en tilbagevendende for de ca. 1,8 mio. mennesker, først og fremmest kurdere, der efter Golf-krigen var blevet fordrevet fra deres hjem i Irak. Ved udgangen af 1992 var der udsendt 55 danske vagter til Irak. De danske vagter er rekrutteret af forsvaret, men er civilt ansat på individuelle, tidsbestemte kontrakter. Herudover stillede forsvaret fra maj 1991 14 personer til rådighed for Dansk Flygtningehjælps arbejde under FNs flygtningehøjkommissariat i Tyrkiet og Irak.
- UNPROFOR (United Nations Protection Force in former Yugoslavia). I foråret 1992 blev det besluttet bl.a. at udsende en dansk bataljon til Kroatien for at støtte FNs bestræbelser for at sikre en våbenhvile i området. Ud over bataljonen bidrager dansk forsvar her med ca. 7 observatører og et antal stabsofficerer til hovedkvarteret, i alt ca. 885 mand. I efteråret 1992 blev det videre besluttet at bidrage til FNs nyetablerede Bosnien-Herzegovina Command med et dansk stabskompani og ca. 20 militære observatører, i alt ca. 170 mand.

Golf-krigen

32. Den 17. januar 1991 vedtog Folketinget et lovforslag om humanitær bistand til ofre for den væbnede konflikt i Mellemøsten (Golf-krigen).

På den baggrund udsendtes et dansk militært læge- og sanitetshold til Saudi-Arabien til støtte for britiske felthospitaler, ligesom et amerikansk militært beredskabshospital i Holstebro blev åbnet og bemanded med dansk personel. Hospitalet blev meldt klar den 9. februar 1991 med i alt 200 sengepladser. Efter afslutningen af Golf-krigen i februar 1991 blev læge- og sanitetsholdet trukket hjem, og militærhospitalet lukket.

Korvetten Olfert Fischer, der som et led et FNs sanktioner mod Irak blev sendt til Den Persiske Golf i september 1990, vendte tilbage til Danmark medio september 1991. Under indsættelsen anråbte Olfert Fischer knap 1100 skibe.

EF observatørmission i Jugoslavien

33. På opfordring af landene i CSCE-kredsen påtog EF sig i løbet af sommeren 1991 at mægle mellem de stridende parter i den jugoslaviske konflikt samt at lede indsættelsen af et observatørkorps, European Community Monitor Mission (ECMM), i konfliktområdet til overvågning af våbenhviler mv.. De første observatører blev sendt til det tidligere Jugoslavien i juli 1991.

Med etableringen af FNs styrke, UNPROFOR, i det tidligere Jugoslavien i foråret 1992 bortfaldt en del af missionens overvågningsopgaver i Kroatien. Det gav mulighed for, at ECMM kunne afsætte ressourcer til at virke i områder, hvor UNPROFOR på grund af et i geografisk henseende ganske stramt mandat ikke kunne virke.

I løbet af 1992 er missionens indsættelsesområde blevet udvidet til også at omfatte grænseegne i stater og regioner, som støder op til konfliktområderne i det tidligere Jugoslavien, f.eks. i Ungarn og Bulgarien.

Der deltager ved udgangen af 1992 ca. 350 personer i missionen, hvoraf 22 er danske.

Ved årsskiftet 1992/93 overtager Danmark i kraft af sit EF formandskab ledelsen af missionen. På personalesiden indebærer

det, at ialt ca. 60 danske i første halvår af 1993 vil forrette tjeneste ved ECMM.

Andre missioner

34. CSCE opretholdt i 1992 missioner i det tidligere Jugoslavien, dels i Makedonien (Skojpe), dels i Kosova, Vojvodina og Sandjak. Der har deltaget ca. 3 personer fra forsvaret.

Herudover er personel fra forsvaret afgivet til Dansk Flygtningehjælp i det tidligere Jugoslavien (3 personer), i Somalia/-Kenya (2 personer), samt endelig i Armenien (1 person).

FORSVARSFORLIGET 1993-94

Baggrund

35. Den 10. marts 1992 offentliggjorde "Udvalget vedrørende forsvarets udvikling mv." sin rapport om forsvarets fremtidige struktur og størrelse.

Det understregedes i rapporten, at der ikke var tale om et egentligt oplæg til et nyt forsvarsforlig, men at udvalget udelukkende pegede på en række hovedlinier og tendenser, som man fra politisk side kunne drøfte og tage stilling til under de forestående forhandlinger om et nyt forsvarsforlig.

I rapporten anbefalede udvalget bl.a. at nedsætte værnepligtstiden med 1 måned for hovedparten af de værnepligtige, at udskifte forældet materiel i alle 3 værn og i hjemmeværnet, at reducere forsvarets fredsstyrke, at reducere hærens militære krigsstyrke samt at nedlægge to regimente i hæren og et par militære etablissementer mv.

Udvalget tilsluttede sig herudover anbefalingerne i planen fra "Styringsgruppen vedrørende flyvevåbnet".

Udvalgets rapport indgik i de politiske drøftelser, som ledte til "Aftalen af 13. november 1992 om forsvarets ordning 1993-1994".

Indhold

36. Aftalen af 13. november 1992 er indgået mellem de hidtidige 5 forligspartier og Centrumdemokraterne, dvs. 6 ud af Folketingets 8 partier.

Aftalen medfører nettobesparelser på forsvarsbudgettet i 1993 og i 1994 på henholdsvis 630 og 1.090 mio. kr.

Det er hovedsigtet med forliget dels at afslutte de omstillinger og tilpasninger, som er iværksat ved tidligere aftaler, dels at påbegynde den nødvendige og hensigtsmæssige omstrukturering af dansk forsvar, som den ændrede sikkerhedspolitiske situation tilsiger.

Den ovenfor omtalte omstrukturering af dansk forsvar omfatter bl.a.:

- a. En reduktion af hærens militære krigsstyrke med knap 20% eller ca. 12.000 mand. Hærens militære krigsstyrke vil herefter udgøre ca. 60.000 mand, hvori indgår den nedenfor nævnte internationale enhed. Reduktionen, der skal være afsluttet i 1996, omfatter nedlæggelse af 2. Sjællandske Brigade, 1. Sjællandske Kampgruppe, 4. Kampgruppe, to infanteribataljoner, 6. Telegrafbataljon, en transportbataljon på Sjælland, ti underafdelinger samt et antal logistiske enheder mv.. Hertil kommer en reduktion af krigsstyrken på ca. 500 mand som følge af allerede iværksatte materielanskaffelser og moderniseringsprogrammer, der tenderer mod et mindre personelinhold.
- b. En reduktion af forsvarets fredsstyrke med ca. 3.220 årsværk, hvoraf de ca. 920 årsværk stammer fra allerede igangsatte strukturtilpasninger og omorganiseringer mv., og hvoraf ca. 1000 årsværk udspares som følge af en reduktion af den første samlede tjeneste for værnepligtige.
- c. Opstilling af en dansk international hærenhed på ca. 4.500 mand, som skal være rede til indsættelse fra

udgangen af 1995. Opstillingen har til formål at etablere en organisatorisk, uddannelsesmæssig og beredskabsmæssig fleksibel dansk enhed af brigadestørrelse, som samlet - eller gennem indsættelse af én eller flere situationsbestemt sammensatte underenheder - er i stand til at løse et bredt spektrum af internationale opgaver varierende fra fredsbevarende eller humanitære operationer til egentlige kampopgaver. Den internationale enhed skal således med kort varsel med hele eller dele af sin styrke kunne deltage i fredsbevarende, humanitære og andre lignende operationer under FN eller CSCE.

Enheden skal samtidig, fra og med udgangen af 1995, kunne opstilles som en brigade til rådighed for NATO, primært for Alliancens Hurtige Reaktionsstyrker, ligesom den skal kunne deltage i det nationale forsvar.

- d. Justeringer af tidligere aftalte materielprojekter i alle værn, herunder er bl.a. aftalen om modernisering af 70 stk. CENTURION kampvogne som tidligere nævnt stillet i bero.

Der anskaffes bl.a. 14 brugte bjærgningsvogne og 10 brugte brovogne, alle af LEOPARD-typen, indkøbes 3 brugte F-16 fly samt bygges én enhed af STANDARD FLEX-300 typen, 3. serie. Herudover iværksættes anskaffelse af yderligere 6 nye kuttere til hjemmeforsvaret.

- e. En generel sækning af beredskabet, som bl.a. opnås ved at reducere den første samlede tjeneste med 1 måned for hovedparten af de værnepligtige i de 3 værn. Reduktionen får virkning for værnepligtige indkaldt efter den 31. juli 1993.

38. I medfør af forliget blev der i november og december 1992 iværksat en række udredningsarbejder.

Således er nedsat "Styringsgruppen vedrørende den internationale enhed", som senest den 1. juli 1993 skal stille forslag til opstilling mv. af den internationale styrke med udgangspunkt i beslutningerne fra CSCE topmødet i Helsinki og NATOs udenrigsministermøde i juli 1992 samt på baggrund af en vurdering af forsvarets rolle i fremtidige freds- og stabilitetsskabende foranstaltninger i FN- og CSCE-regi, herunder disse organisationers samarbejdsmuligheder med NATO. Styringsgruppen skal udarbejde en samlet handlingsplan og i overensstemmelse hermed indstillinger, som kan fremlægges til drøftelse mellem forligspartierne.

Videre er nedsat "Arbejdsgruppen vedrørende regimentssammenlægninger", som senest den 31. december 1993 skal fremsætte forslag til eventuelle sammenlægninger af kampstøtteregimenter mv. i hæren samt afhændelse af heraf overflødiggjorte bygninger og arealer.

Endelig er nedsat "Arbejdsgruppen vedrørende yderligere rationaliseringer i og tilpasninger i søværnet", som senest 1. december 1993 skal fremsætte forslag til en eventuelle nedlæggelse af Langelandsfortet og Avderødlejren samt afhændelse af heraf overflødiggjorte bygninger og arealer. Arbejdsgruppen skal endvidere fremsætte forslag til eventuelle reduktioner og tilpasninger i søværnets kystudkigsorganisation, hvis personel i vid udstrækning er ansat under farvandsvæsenet, samt forslag til afhændelse af eventuelle ledigblevne bygninger og arealer.

Hertil kommer, at Forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe er anmodet om at analysere forsvarets overordnede struktur og opgaver, herunder fremtidige konflikttyper og konsekvenser for forsvaret og forsvarets rolle i krisestyring. Herudover er Rådgivnings- og Analysegruppen blevet anmodet om at gennemføre en række specialanalyser om våbenkontrol, informationssystemers udvikling til det globale niveau, simulation og endelig om antiubådsvåben til Standard Flex-300 enheder.

Der er hermed iværksat en række udredninger, som dels skal tilvejebringe det detaljerede grundlag for at iværksætte allerede allerede trufne, overordnede beslutninger, dels skal kunne indgå i beslutningsgrundlaget for kommende overvejelser om forsvarets udvikling efter 1994.

Oversigt over spørgsmål mv. i Folketinget i perioden 1. oktober 1990 - 1. oktober 1992 inden for Forsvarsministerens område.

LOVFORSLAGFREMSATBEHANDLET

1.	Forslag til lov om humanitær bistand til ofre for en eventuel væbnet konflikt i Mellemøsten (L 63).
Af Forsvarsministeren (Enggaard)	16/1 91	1.beh.17/1 91
Bet. 17/1 91
2.beh.17/1 91
3.beh.17/1 91
2.	Forslag til lov om forbud mod ophold på og færdsel gennem forsvarrets skydeområder og andre militære områder (L 88).
Af Forsvarsministeren (Enggaard).	23/1 91	1.beh. 5/2 91
Bet. 3/5 91
2.beh.14/5 91
3.beh.17/5 91
3.	Forslag om lov om tilvejebringelse af befordringsmidler til det militære forsvar og civilforsvaret (L 201).
Af Forsvarsministeren (Enggaard)	22/1 92	1.beh.29/1 92
Bet. 19/3 92
2.beh.26/3 92
3.beh. 2/4 92

FORSLAG TIL FOLKETINGSBESLUTNINGFremsatBehandlet

1. Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forholdsordren for korvetten "Olfert Fischer" (B 15).

Af Anette Just (FP) mfl.

22/1

1.beh. 30/1 91

Forslaget henvistes til behandling i Forsvarsudvalget og bortfaldt ved udløbet af folketingsåret.

2. Forslag til folketingsbeslutning om at standse indkøbet af et nyt nærluftforsvarssystem til forsvaret (B 14).

Af Pelle Voigt (SF) mfl.

5/11 91

1.beh. 10/12 91

Forslaget henvistes til behandling i Forsvarsudvalget og bortfaldt ved udløbet af folketingsåret.

3. Forslag til folketingsbeslutning om flytningen af Forsvarets Sergentskole fra Sønderborg til til Odense (B 15).

Af Pelle Voigt (SF) mfl.

5/11 91

1.beh. 10/12 91

Forslaget henvistes til behandling i Forsvarsudvalget og bortfaldt ved udløbet af folketingsåret.

4. Forslag til Folketingsbeslutning om at stille en dansk militær styrke til rådighed for de Forenede Nationer (B 95).

Af Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen) 17/9 92

1.beh. 17/9 92

Bet. 18/9 92

2. beh. 18/9 92

FORESPØRGSLE

Fremsat

Behandelt

1. Forespørgsel til Forsvarsministeren om nedskæringer i militærudgifterne (F 5).

Af Pelle Voigt (SF) mfl.

Ann.

4/10 90

Forhandlingen afsluttedes med vedtagelsen af motiveret dagsorden D 10 (KF, V, RV, og KRF), der opfordrede regeringen til snarest at indlede forhandlinger om nyt forsvarsforlig og til at foretage en vurdering af forsvarrets fremtidige struktur og størrelse.

Fremmet Forhandl.

11/10 90 6/11 90

21. Forespørgsel til Forsvarsministeren om
hvorledes ministeren vil sikre, at
Højesterets dom samt øvrige påtaler
og påbud vedrørende Christiania efter-
ledes og at området sikres for Køben-
havns befolkning (F 3).

Af Pia Kærsgaard (FP) mfl.

Ann.

3/10 91

Forhandlingen afsluttedes med vedtagelsen af motiveret dagsorden D 11 (S, KF, V, SF, og RV), der opfordrer regeringen til at fortsætte arbejdet med at lovgive Christiania.

Fremmet Forhandl.

10/10 91 31/10 91

SPØRGSMÅL

Stillet Besvaret

1990

13. Af Køpke Christensen (FP) om ministeren kan oplyse, om der findes en opgørelse over, hvor mange af de fastansatte på Sergentskolen, der vil flytte til Odense Kommune i forbindelse med skolens flytning fra Sønderborg.	2/10	11/10
14. Af Køpke Christensen (FP) om ministeren kan oplyse, hvad den samlede udgift i forbindelse med den planlagte flytning af Sergentskolen fra Sønderborg til Odense er, udspecificeret på følgende områder:
- bygningsinvesteringer, herunder projektering, færdiggørelse med bl.a. elinstallationer, sanitet, inventar m.m.,
- udbetaling af time- og dagpenge i forbindelse med hele flytteprocessen,
- årlig merudgift til højere stedtillæg,
- midlertidige investeringer, bl.a. i Seden,
- erhvervelse af jord til skydebane,
- anlæg af mørke-skydebane.	2/10	11/10
15. Af Køpke Christensen (FP) om ministeren kan oplyse, om der foreligger en aftale med Odense Kommune om, at eventuelle merudgifter i forhold til den pris, ministeren tidligere har opgivet som maksimum for anlæg af en ny skydebane, skal betales via kommunale midler.	2/10	11/10
19. Af Trøjborg (S) om ministeren vil oplyse, om der er taget initiativ til at ændre satserne for beregning af erstatningsydelse (afsavnsgodtgørelse og slidgodtgørelse for køretøjer, udskrevet i henhold til lov nr. 337 af 21. september 1939), eller ministeren vil overveje dette.	3/10	11/10
34. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil give en oversigt over betalingsforpligtelser på bevilgede materielinvesteringsprojekter pr. 1. januar 1991 opdelt på betalingsår og i prisniveau januar 1991.	9/10	16/10

35. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil give en oversigt over indgåede kontrakter på materiel og udrustning, der ikke er leveret, samt en oversigt over, hvornår kontrakterne er indgået, og hvornår forventet leverance finder sted. 9/10 16/10
36. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil give en oversigt over Danmarks bidrag til NATO's infrastrukturprogram for de seneste 5 år samt de forventede udgifter for den kommende 5-årsplan samt oplyse, hvilke beløb Danmark allerede har givet såkaldt "option" på. 9/10 16/10
37. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan oplyse, hvor langt Forsvarskommandoen er med forhandlingerne om at købe yderligere et antal kampvogne, samt hvor mange kampvogne, og for hvilke beløb, Danmark har afgivet ordre på i de sidste to kalenderår. 9/10 16/10
38. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvar, oplyse om der fra dansk side er knyttet begrænsninger og betingelser til anvendelsen af disse og i bekræftende fald hvilke. 10/10 16/10
39. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse om udlånet er tidsbegrænset. 10/10 16/10
40. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse om missilerne kan tænkes anvendt uden for tyrkisk luftrum. 10/10 16/10
41. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse hvilke argumenter der er anvendt som begrundelse for det ønskede udlån. 10/10 16/10

42. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse i hvor mange tilfælde Danmark tidligere har deltaget i lignende lånearrangementer. 10/10 16/10
43. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse om regeringen anser et sådant lånearrangement for at være en del af Danmarks allianceforpligtelse inden for NATO, og i bekræftende fald hvoraf forpligtelsen fremgår, og om der er begrænsninger i omfanget af sådanne forpligtelser. 10/10 16/10
44. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse de skønnede omkostninger ved lånearrangementet. 10/10 16/10
45. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse hvilken indvirkning udlånet af missilerne har på henholdsvis F-16 og Draken-eskadrillernes beredskab. 10/10 16/10
46. Af Jørgen Estrup (RV) om ministeren vil, på baggrund af udenrigsministerens oplysninger til pressen om udlån af et antal Sidewinder-missiler til det tyrkiske forsvaret, oplyse om og i hvilket omfang andre NATO-lande har indgået lignende lånearrangementer med Tyrkiet. 10/10 16/10
81. Af Tommy Dinesen (SF) om det kan af- eller bekræftes, at udkigstationen på Keldsnor planlægges nedlagt. 23/10 30/10
115. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan bekræfte, at antallet af indkaldte værnepligtige i 1990 var 11.782, og at dette antal i 1991 forventes forøget til 13.228, og hvad er årsagen til nødvendigheden af denne forøgelse. 23/10 31/10

115. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan bekræfte, at der i 1990 af de indkaldte værnepligtige blev uddannet 1.574 befalingsmænd, mens der i 1991 forventes uddannet 1.767, og hvad er årsagen til nødvendigheden af denne forøgelse. 23/10 31/10
117. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil besvare det i spørgsmål nr. S 37 stillede spørgsmål, hvori der blev spurgt, "hvor langt Forsvarskommandoen er med forhandlingerne om at købe et yderligere antal kampvogne". 23/10 29/10
166. Af Pelle Voigt (SF) om hvilke skridt ministeren har taget til at opløse den hemmelige NATO-støttede CIA-organisation som - i nogle lande under navnet "Gladio" siden 1960'erne har opbygget væbnede grupper bl.a. i Danmark. 16/11 21/11
167. Af Pelle Voigt (SF) om ministeren kan forsikre, at den hemmelige NATO-støttede CIA-organisation - i nogle lande kaldet "Gladio" - på alle punkter har overholdt og respekteret dansk lovgivning. 16/11 21/11
168. Af Pelle Voigt (SF) om ministeren bl.a. har støttet den belgiske forsvarsministers nylige krav om, at den hemmelige NATO-støttede CIA-organisation - i nogle lande kaldet "Gladio" - nu officielt opløses. 16/11 21/11
186. Af Agerschou (SF) om hvad formålet er med at bygge en by på det militære øvelsesteræn ved Oksbøl til brug for kampøvelser. 21/11 13/12

1991

217. Af Pelle Voigt (SF) om hvilke bomber, missiler, ammunitioner eller våben eller våbendele er blevet overført fra Danmark til brug i krigen mod Irak. 19/2 6/3
218. Af Pelle Voigt (SF) om alle overførsler af bomber, missiler, ammunition, våben og våbendele, som måtte være sket fra Danmark til brug i krigen mod Irak, er sket med samtlige forsvarsforligspartiets viden og billigelse. 19/2 6/3

227. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan oplyse, om det er korrekt, at der i Saudi-Arabien er udstationeret danske mobile radarstationer med dansk mandskab. 21/2 28/2
228. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan oplyse, om det er korrekt, at USA har fået dansk militær samt dansk politi bistand til at fragte krigsmateriel fra NATO's forstærkningsdepoter i Danmark til brug i Golfen, og vil ministeren oplyse, hvad USA betaler for den danske bistand, samt efter hvilken aftale det på denne måde er muligt at anvende materiel, der er oplagret i NATO-depoter, til en konflikt, der ligger uden for NATO-regi, nemlig i FN-regi. 21/2 28/2
258. Af Hanne Thanning (SF) om efter hvilke bestemmelser kan hjemmeværnskonsulenten på Fyn henvende sig til samtlige 10.000 fynske kvinder og mænd, der fylder 18 år, med en opfordring til at melde sig ind i Hjemmeværnet. 25/2 6/3
359. Af Pia Kjærsgaard (FP) om ministeren vil oplyse, hvornår Danmark har anerkendt Islam som trossamfund, som ministeren har oplyst det. 15/3 25/3
360. Af Pia Kjærsgaard (FP) om ministeren ved eksempler vil uddybe, hvilke udenlandske trossamfund Danmark tidligere har stillet arealer til rådighed for, og hvornår det sidst er sket, bortset fra arealet til Det islamiske Kulturcenter. 15/3 25/3
411. Af Pia Kjærsgaard (FP) om hvor mange militære personbiler og ordonnanser står til rådighed for officerer inden for hær, flåde og flyvevåben, og hvilke udgifter er forbundet hermed. 9/4 16/4
461. Af Køpke Christensen (FP) om hvilken bevillingshjemmel ministeren har til at igangsætte ombygninger og moderniseringer på Odense Kaserne i forbindelse med flytningen af Sønderborg Sergentskole. 16/4 23/4
496. Af Køpke Christensen (FP) om det igangsatte projekt vedrørende ombygningsarbejdet på Odense Kaserne ville være blevet udført, hvis sergentskolen ikke var planlagt flyttet fra Sønderborg til Odense. 25/4 3/5

531. Af Jens Thoft (SF) om på hvilken måde Forsvarsministeriet støtter regeringens planer om at forøge skovplantninger, og er ministeriets indsigelser over for amternes planlægning af skovrejsningsområder i overensstemmelse med regeringens skovrejsningspolitik. 7/5 16/5
575. Af Pia Kjærsgaard (FP) om departementschefen i Forsvarsministeriet har en bil til rådighed eller en bilordning. 21/5 27/5
576. Af Pia Kjærsgaard (FP) om hvilke regler der forefindes vedrørende brug af militær tjenestebil for officerer, og hvilken form for beskatning af dette gode finder sted. 21/5 27/5
577. Af Pia Kjærsgaard (FP) om ministeren kan oplyse, om oberster og kommandører har tjenestevogn til rådighed, ligesom admiraler og generaler har biler til rådighed på civile nummerplader. 21/5 27/5
648. Af Pelle Voigt (SF) om hvor stort et beløb ministeren agter at anvende til at hjemføre korvetten "Olfert Fischer" fra Golfområdet og sætte den i operationsdygtig stand. 12/6 20/6
687. Af Fischer (KF) om hvorledes ministeren vurderer forholdene på Christiania, herunder mulighederne for, at de igangværende forhandlinger med Christianias beboere om lovliggørelse af Christiania omsider fører til et resultat. 3/7 5/7
761. Af Pia Kjærsgaard (FP) om ministeren vil være indstillet på at stoppe opførelsen af en moské på Amager som følge af den interne strid, der er opstået hos muslimerne, der ikke mener, man har råd, og som indbyrdes bekrieger hinanden, og hvor den interne strid kan udarte sig til en regulær religionskrig i Danmark. 23/7 30/7
770. Af Køpke Christensen (FP) om ministeren vil oplyse, hvem der skal benytte Odense Kaserne, hvis sergentskolen ikke flyttes dertil. 24/7 30/7

783. Af Køpke Christensen (FP) om hvilken justering der er foretaget af det økonomiske loft for flytningen af Sergentskolen efter nedgangen i elevtallet. 29/7 5/8
795. Af Jens Thoft (SF). For nylig dokumenterede Morgenavisen Jyllands-Posten, at CIA i halvtredserne foretog særlige forsendelser til Danmark igennem Military Assistance Advisory Groups kanaler. Vil ministeren på denne baggrund undersøge, hvor disse forsendelser - formentlig af våben - er havnet, og vil ministeren sikre, at disse våben bliver inddraget eller destrueret. 30/7 7/8
839. Af Kim Behnke (FP) om hvilke overvejelser ministeren gør sig i anledning af, at de islamiske ambassadører nægter at betale pligtige skatter for stormoskegrunden på Amager. 5/8 12/8
840. Af Kim Behnke (FP) om ministeren vil oplyse, hvilken juridisk enhed, der står bag planerne om et stormoskebyggeri på Amager, samt på hvilken måde sædvanligt bygherre- og ejeransvar kan fastholdes overfor den pågældende juridiske enhed. 5/8 12/8
841. Af Kim Behnke (FP) om ministeren vil oplyse, om man i ministeriet er bekendt med Islamisk Kulturcenters afstandtagen fra stormoskeprojektet på Amager, og i bekræftende fald hvornår ministeriet er blevet bekendt hermed, og hvorfor Folketinget ikke er blevet orienteret herom. 5/8 12/8
862. Af Jens Thoft (SF) om ministerens svar på spørgsmål nr. S 795 forstås således, at han og regeringen blot lukker øjnene for den kendsgerning, at enhver - ministeren inklusive - via åbne amerikanske kilder kan overbevise sig om, at CIA sendte våben til Danmark i 50'erne. 9/8 20/8
863. Af Jens Thoft (SF) om hvilket kendskab ministeriet eller regeringen har til, at CIA i 1953 foretog "special shipments to Denmark using MAAG channels." 9/8 20/8

854. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil besvare spørgsmål nr. S 795, hvori jeg spurgte ham, om han, på baggrund af den i åbne CIA-kilder eksisterende dokumentation for at der i 50'erne blev sendt våben til grupper i Danmark, ville undersøge, hvor disse forsendelser er havnet, samt sikre at våbenene blev inddraget. 9/8 20/8
855. Af Jens Thoft (SF) om ministeren vil forhøre sig hos den amerikanske regering for at få oplyst, hvor de våben, som CIA sendte til grupper i Danmark i 50'erne, er havnet. 9/8 20/8
925. Af Annette Just (FP) om ministeren kan beskrive forskellen på bonitetsforholdene på henholdsvis flyvestation Karup og flyvestation Ålborg. 29/8 6/9
926. Af Annette Just (FP) om ministeren kan forklare forskellen på ejerforholdene på henholdsvis flyvestation Karup og flyvestation Ålborg. 29/8 6/9
927. Af Annette Just (FP) om ministeren kan beskrive forskellen på miljøforholdene på henholdsvis flyvestation Karup og flyvestation Ålborg. 29/8 6/9
928. Af Annette Just (FP) om ministeren kan beskrive forholdene med hensyn til beboelsestætheden omkring flyvestationerne Karup og Ålborg, herunder eventuelle flygener. 29/8 6/9
929. Af Annette Just (FP) om ministeren kan sikre, at der er rigelig ammunitionsdepotkapacitet på flyvestation Ålborg. 29/8 6/9
930. Af Annette Just (FP) om ministeren vil forklare, hvordan NATO's infrastruktur-fondsmidler vil tilkomme Danmark, hvis man flytter den flyvende enhed fra Karup til Ålborg. 29/8 6/9
931. Af Annette Just (FP) om ministeren kan oplyse NATO's vurdering af den strategiske placering af henholdsvis flyvestation Karup og flyvestation Ålborg eller eventuelt fortroligt tilstille Forsvarsudvalget den. 29/8 6/9

992. Af Jens Thoft (SF) om ministeren kan oplyse, om det er korrekt, at forsvaret er meget langt fremme i beslutningsprocessen og anskaffelse af nærluftforsvar for mere end 1 mia. kr., og vil ministeren oplyse, hvilken militær begrundelse, der er for en sådan anskaffelse, og hvilket forsvarssystem det er, der trænger til udskiftning. 13/9 20/9
993. Af Jens Thoft (SF): I 1988 blev bevilget ca. 3 mia. kr. til køb af et stort antal kampvogne. Hvor stort er det uforbrugte og ikkekontraktligt forpligtende beløb, og vil ministeren indstille denne anskaffelse, set i lyset af opløsningen af Wapa og Sovjetunionen. 13/9 20/9
18. Af Jens Thoft (SF): Vil ministeren oplyse, hvad der blev afleveret af militære våben, sprængstoffer, granater, ammunition, signalraketter m.v. under 3-4 frit-lejde-aktioner, som gennemførtes i slutningen af 1970'erne og i 1980'erne, samt oplyse, i hvilket omfang disse våben har amerikansk oprindelse? 4/10 16/10
19. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren dokumentere specificeret, hvordan en driftsbesparelse på 17 mio. kr. årligt vil kunne opnås ved nedlæggelse af Sønderborg kaserne? 4/10 16/10
20. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren specificeret dokumentere, hvordan driftsudgifterne i Odense vil blive påvirket af Sønderborg Sergeant-skoles flytning til Odense? 4/10 16/10
21. Af Jens Thoft (SF): Kan ministeren oplyse, hvad den planlagte anskaffelse af Stingermissiler forventes at koste i løbende priser på betalings-tidspunktet, og kan ministeren bekræfte, at prisen, der blev meddelt offentligheden, på 900 mio. kr., intet har med virkeligheden at gøre, fordi beløbsangivelsen er i januar 1985-priser? 4/10 15/10

22. Af Jens Thoft (SF): Vil ministeren oplyse, hvor store de årlige driftsudgifter bliver for Stinger-missilerne og den særlige udrustning, som anskaffelserne af missilerne forudsætter, samt hvorledes den beregnede besparelse på 160 mio. kr. er fremkommet og beregnet?
- 4/10 15/10
23. Af Jens Thoft (SF): Vil ministeren oplyse, hvornår Stinger-missilerne forventes at tilgå det danske forsvar, og hvornår betalingen forventes at skulle foreligge?
- 4/10 15/10
134. Af Ingrid Rasmussen (S) vil ministeren be- eller afkræfte, at fastansættelse af vikarer inden for Hjemmeværnsregion VIII er umulig før den 27. november 1991, hvor implementeringsperioden af regionerne V og VIII træder i kraft?
- 5/11 13/11
162. Af Ernst B. Schmidt (FP): Vil ministeren tage initiativ til, at de militære og civile flyvekontrolltjenester sammenlægges til en enhedslufttrafiktjeneste?
- 14/11 22/11
163. Af Ernst B. Schmidt (FP): Vil ministeren tage initiativ til, at de civile og militære flyvekontrolltjenester sammenlægges til en enhedslufttrafiktjeneste?
- 14/11 22/11
- 1992
288. Af Annette Just (FP): Kan ministeren oplyse, hvad der er sket i sagen vedrørende det køretekniske anlæg, som forsvarrets bygningstjeneste har anlagt til central-skolen i Nr. Utterup ved Ålborg lufthavn, samt hvem der har betalt, og hvem der står som ejer af anlægget?
- 12/12 14/1
319. Af Jens Thoft (SF): Idet jeg henviser til spørgsmål 8 alm. del 1991-92 i Forsvarsudvalget, og ministerens (manglende) svar herpå, skal jeg endnu engang stille spørgsmålet: Er forsvarschef, general Jørgen Lyngs artikel i Værnskontakt nr. 3 oktober 1991 udtryk for regeringens holdning, og deler ministeren sin forsvarschefs ønske om, at det er ønskeligt, at Danmark fungerer som base- og opmarchområder for operationer mod de af Lyng betegnede "tilstødende områder"?
- 19/12 2/1

337. Af Annette Just (FP): Kan ministeren oplyse, hvad det ville koste, hvis de opgave forsvaret idag udfører angående civilbefolkningens sikkerhed skulle udføres af private institutioner, f.eks. opmåling, søredning, hjælp ved snestorm o.lign.?
- 7/1 16/1
338. Af Annette Just (FP): Kan ministeren gøre rede for, hvor mange danske soldater der i dag bliver undervist i russisk, og hvor lang tids undervisning der regnes for tilstrækkelig?
- 7/1 14/1
384. Af Jens Thoft (SF): Vil ministeren sikre, at der udarbejdes klare retningslinjer for, hvorledes og hvornår politiet alarmeres/orienteres, når der i forsvaret sker uheld, der kan involvere det civile samfund?
- 15/1 23/1
476. Af Pelle Voigt (SF): Hvornår blev Danmark i givet fald medlem af Allied Coordination Committee (ACC)?
- 6/2 13/2
477. Af Pelle Voigt (SF): Hvornår udtrådte Danmark i givet fald af Allied Coordination Committee?
- 6/2 13/2
478. Af Pelle Voigt (SF): Hvornår indtrådte Danmark i givet fald i det hemmelige efterretningssamarbejde Coordination and Planning Committee (CPC)?
- 6/2 13/2
479. Af Pelle Voigt (SF): Hvornår er Danmark i givet fald udtrådt af den hemmelige NATO-komite Coordination and Planning Committee?
- 6/2 13/2
545. Af J.K. Hansen (S): Kan ministeren bekræfte, at driftsudgifterne til Odense Kaserne i 1992 er ca. 16 mio. kr. og til Sønderborg Kaserne ca. 7,8 mio. kr. i 1992, og kan ministeren ligeledes bekræfte, at anlægsomkostningerne ved Sergentskolens forbliven i Sønderborg ikke længe er som tidligere anslået 44 mio., men snarere kun andrager 8-10 mio. kr.?
- 28/2 9/1

559. Af Pelle Voigt (SF): Hvad er baggrunden for, at den nærmere undersøgelse af mulighederne for yderligere at forenkle i niveauopdelingen i flyvevåbnets vedligeholdelsesstruktur, som omtales i "Foreløbigt tillæg til aftale af 14. marts 1989 og tillægsaftale af 3. april 1991 om Forsvarets ordning 1989-92", indskrænkes med formuleringen: "bortset fra kampflyområdet"? 5/3 14/3
604. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvor store, samlede beløb der er hentet ud af Forsvarets Bygningstjenestens driftsbudgetter i forbindelse med Sergentskolens flytning fra Sønderborg til Odense. 11/3 19/3
661. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvor Sergentskolen Fyn efter en total udflytning fra Sønderborg vil afvikle øvelser og orienteringsløb? 20/3 31/3
662. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren specificeret på de enkelte projekter oplyse, hvad der i perioden 1976-89 er brugt til idrætsanlæg, kvarterbygning, pudeskur, depot og boliger på Sønderborg kaserne? 20/3 31/3
663. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvor stor en del af Sergentskolen Sønderborgs budget for 1992, der vedrører køreskolen? 20/3 31/3
680. Af Ingrid Rasmussen (S): Vil ministeren tage stilling til "Rapport fra Arbejdsgruppen "Bevar Avnø" med hensyn til det flyveoperative, og det i rapporten fremførte argument om flyvesikkerheden på flyvestation Karup? 26/3 7/4
681. Af Ingrid Rasmussen (S): Vil ministeren be- eller afkræfte de økonomiske beregninger, der lægges til grund for de i rapporten "Bevar Avnø" anførte besparelser? 26/3 7/4
775. Af Pelle Voigt (SF): Står ministeren inde for, at Finansministeriets cirkulære om udlicitering af statslige anlægsgaver er blevet overholdt i forbindelse med Karup A/S? 24/4 4/5

776. Af Pelle Voigt (SF): Står ministeren inde for, at EF's regler om udbud er overholdt i forbindelse med Karup A/S? 24/4 1/5
777. Af Pelle Voigt (SF): Kan ministeren bekræfte, at en stor del af de ansatte, der oprindeligt var tiltænkt Karup i Karup A/S projektet, i stedet ifølge et dokument med navnet "Karup A/S, group 2, Calibration, Measuring Equipment" skal beskæftige på Sjælland i et værksted Karup Øst? 24/4 1/5
778. Af Pelle Voigt (SF): Kan ministeren bekræfte, at firmaet Aerospace ikke agter at overføre arbejdspladser fra England til Karup? 24/4 1/5
779. Af Pelle Voigt (SF): Hvor mange nye arbejdspladser overføres der med etableringen af Karup A/S reelt til Karup? 24/4 1/5
821. Af Tom Behnke (FP): Vil ministeren redegøre for omfanget af gebyrer under ministerens ressource, herunder om gebyrstørrelserne svarer til de faktiske omkostninger? 5/5 14/5
907. Af Tommy Dinesen (SF): Kan ministeren bekræfte oplysningerne i Politiken om, at Svendborg Værft har taget overpris for de fire nye inspektionsskibe, fordi de skulle udstyres med vandkølede generatorer i stedet for luftkølede generatorer, sådan som de oprindeligt var bestilt med? 12/6 17/6
925. Af Jens Thoft (SF): Hvilke aktiviteter har ministeren iværksat for at sikre, at EF's arbejdsmiljødirektiv, der skal være gennemført 1. januar 1993 i hele fællesskabsområdet, og som også skal gælde for forsvaret i fredstid, bliver gennemført rettidigt, og har ministeren inddraget, eller agter ministeren at gøre det, de ansattes organisationer i denne implementering? 19/6 26/6
1005. Af Købke Christensen (FP): Kan det bekræftes, at statsministeren ikke vil tillade, at Sønderborg Sergentskole bliver, hvor den er, trods det at forudsætningerne for at flytte den til Odense må briste? 27/7 31/7

1006. Af Købke Christensen (FP): Er der sket en ændring i tidsplanen for sergentskolens flytning fra Sønderborg til Odense?	27/7	31/7
1038. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvilken ny dato der er sat for en eventuel flytning fra Sønderborg til Odense?	10/8	17/8
1100. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvor mange der er tilknyttet Sergentskolen i Sønderborg og Sergentskolen på Fyn, og som får udbetalt time- og dagpenge eller andre former for tillæg, der er udløst af hele flytteproblematikken?	1/9	8/9
1101. Af Købke Christensen (FP): Vil ministeren oplyse, hvor meget der til dato er udbetalt i time- og dagpenge samt flyttegodtgørelse i forbindelse med beslutningen om at flytte Sergentskolen i Sønderborg til Fyn, og hvad der budgetteres med på denne konto i 1993?	1/9	8/9

I alt 100 spørgsmål fordelt på partier på følgende måde:

SF: 44 FP: 41 RV: 9 S: 5 KF: 1
